

Pasningsvejledning for natalmus, zebramus og pigmus

1. Dyreart

Natalmus (*Mastomys/Praomys natalensis*), Zebramus (*Lemniscomys barbarus*; *L. striatus*), Egyptisk/Sort Nil (sort variant) pigmus (*Acomys cahirinus*); tyrkisk pigmus (*A. cilicicus*); rød pigmus (*A. russatus*); dværg/pygmæpigmus (*A. spinosissimus*)

2. Fuldvoksen størrelse

Zebramus og pigmus 7-14 cm (uden hale), og vægt på 20-70 g. Natalmus 13-15 cm og 60-120 g.

3. Forventet levealder

Zebramus og natalmus bliver typisk 2-3 år, mens pigmus kan blive op til 6 år.

4. Anbefalet størrelse og indretning af anlæg eller bur

Natalmus er i naturen nataktive, mens zebramus er dagaktive. De bygger deres reder i vegetationen, sprækker eller i underjordiske huler. De holdes bedst i et bur eller lukket terrarium overdækket med trådnet, så de ikke kan springe ud. Størrelsen skal være minimum H40 x B100 x D50 cm til 2 individer. Arealet bør øges med ca. 20 % pr. ekstra voksne individ. Byg gerne anlægget op i højden med nogle klatremuligheder (f.eks. stammer, grene, rødder), så bevægelsesmulighederne øges. Derudover indrettes med flere gode skjulesteder (græstuer, barkstykker, smågrene, sten o.l.), og der skal altid være frisk hø tilgængeligt som redemateriale og til brug som skjul. Bundlaget kan bestå af støvfri spåner, spagnum, flis eller andre støvfrie produkter (ikke savsmuld og granspåner). Bundlaget skal for alle arterne være så dybt, at dyrene kan grave gangsystemer i det. Drikkevand gives bedst i en fast skål eller et trug.

5. Særlige pasningsbehov, herunder særlige krav til temperaturforhold

Dyrene bør som udgangspunkt holdes ved stuetemperatur (ca. 20-25 °C) og med god ventilation, dog uden træk. Rigeligt gnavemateriale som grene er vigtigt for at sikre naturligt tandslid. I et rummeligt anlæg med masser af klatre- og evt. gravemuligheder vil klørerne slides tilstrækkeligt, og klipning er unødvendigt.

Ekskrementer og foderrester fjernes, og frisk drikkevand gives dagligt. Bundlaget skiftes, og anlægget rengøres efter behov, for mindre anlæg ca. en gang ugentligt, for større anlæg sjældnere. Sæt dog lidt af bundlaget eller redematerialet tilbage efter rengøring, så nogle duftstoffer bevares.

6. Stimulering og behov for motion

Alle arter har brug for et stimulerende anlæg med masser af klatre- og graveaktiviteter samt skjulemuligheder. Inventar som grene på kryds og tværs, rør, urtepotter, æsker, paprør er gode hertil. Gem så vidt muligt foder rundt omkring i buret og i forskellige udfordrende beholdere. Nødder med skal kan gives af og til, så de aktiveres med at åbne dem.

Ved håndtering er det vigtigt ikke at holde zebramus i den relativt løse hud (f.eks. nakkeskindet), da man kan risikere, at dyret vrider sig for at undslippe, og hudpartier derved kan løsne sig med store sår til følge. For alle arterne gælder, at man ikke må løfte dem i halen. Løft i stedet dyret med skålformede hænder, evt. med en hånd, der nænsomt holder den fast ovenpå, så de ikke kan hoppe ned. Generelt bør de dog håndteres mindst muligt.

7. Fodring

Naturlig føde er græs, bløde frø, korn, blade, rødder og frugt suppleret med lidt insekter i ny og næ. Som basisfoder bør gives en gnaverblanding til mus indeholdende diverse frø. Derudover gives dagligt noget grønt (græs, urter, mælkebøtter, ukrudtsplanter, spirer mv.) samt lidt grøntsager (gulerod, kogt kartoffel, selleri og porrer) og frugt som æble og banan. Et par gange ugentligt suppleres med lidt hvirvelløse dyr. Frisk hø skal altid være tilgængeligt som foder. Endvidere skal der altid være adgang til en gnavesten, mineralsten (evt. knust i mindre stykker og tilsat foderet) og usprøjtede grene som gnavemateriale. Et vitamintilskud kan gives i pulverform, strøet ud over foderet. Frisk drikkevand skal altid være tilgængeligt, helst i en tung skål.

8. Sociale behov

Alle arter er sociale og skal som minimum holdes parvis eller to af samme køn. Der er størst chance for, at individerne vil trives sammen, hvis de sammensættes som helt unge. Voksne individer, der er fremmede for hinanden, skal altid først have en tilvænningsperiode, før de sættes sammen i samme anlæg. Hav altid rigeligt med skjul, så dyrene kan undslippe hinanden i tilfælde af konflikter. Ved alvorlige konflikter bør de dog skilles ad og gå i hvert deres anlæg, dog i perioder så de står tæt på hinanden, så de stadig har en vis kontakt og hermed får stimuleret deres naturlige sociale adfærd.

Arterne bør som udgangspunkt kun holdes med egne artsfæller.

9. Formering, yngelpleje og eventuel neutralisation

Arter kan få 5-10 kuld årligt. Det anbefales dog at begrænse dem til 3-4 kuld for at undgå fysisk overbelastning hos hunnen. Drægtighedsperioden er ca. 3-4 uger for natalmus og zebramus og 35-45 dage for pigmus, og kuld størrelsen 1-12, færrest hos pigmus. Ungerne fødes blinde og åbner øjnene efter 1-2 uger. De begynder at spise fast føde i ca. 2-ugers-alderen, men kan tidligst tages fra moderen 4-5 uger gamle. De bliver kønsmodne i 3 måneders alderen.

10. Typiske tegn på sygdom og nedsat trivsel

Nys og besværet vejtrækning evt. med hvæsen er tegn på luftvejsinfektion, som oftest skyldes træk, kulde, utilstrækkelig ventilation og mangelfuld rengøring. Dette skal behandles hos dyrlægen. Arterne kan desuden let blive overvægtige, hvorfor for mange fedende (nødder og melorme) og sukkerholdige emner skal undgås.

De kan alle rammes af den dødelige og smitsomme Tyzzer's disease, hvis symptomer er diarré, træthed og appetittab. Fjern straks individet fra gruppen og opsøg dyrlægen ved mistanke, da sygdommen hurtigt kan spredes, og hvis ubehandlet kan medføre døden blot inden for et døgn.

Øvrige informationer

Natalmus (foto: Kenneth Worm)
Zebramus (foto: Klaus Rudloff)
Egyptisk pigmus (foto: Vladimir Motycka)

Slutblok

Udarbejdet af Dyrenes Beskyttelse (www.dyrenesbeskyttelse.dk) i samarbejde med Dansk Primat Sammenslutning - Foreningen for Exotiske Pattedyr (www.aber.dk).
Pasningsvejledningen indeholder generel information om pasning af en dyreart/dyregruppe.
Yderligere oplysninger kan findes på biblioteket eller på ovennævnte og andre hjemmesider.
Pasningsvejledningens faglige indhold er godkendt af Rådet vedrørende hold af særlige dyr den 6.12.2013 i henhold til bekendtgørelse om erhvervsmæssig handel med dyr.